

HEMŞİRELERİN İNTÖRN EĞİTİM UYGULAMASI HAKKINDAKİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

OPINIONS AND SUGGESTIONS OF NURSES ABOUT INTERNSHIP

Esra Tural Büyük Selda Rızalar Atife Çetin Serap Sezgin

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık
Yüksekokulu

Yazışma Adresi:

Esra Tural Büyük
ondokuz mayıs üniversitesi kurupelit
kampüsü/ ATAKUM SAMSUN - Türkiye

E posta: esratural55@gmail.com

Kabul Tarihi: 03.06.2014

Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi

ISSN: 2146-9601

e-ISSN: 2147-2238

bsbd@balikesir.edu.tr

www.bau-sbdergisi.com

doi: [10.5505/bsbd.2014.36035](https://doi.org/10.5505/bsbd.2014.36035)

ÖZET

AMAÇ: Yeni intörlük programı kapsamında, uygulamanın yapıldığı kliniklerde ebe ve hemşire öğrencilerle birlikte görev yapan hemşirelerin katkı ve görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEMLER: OMÜ Tıp Fakültesi Hastanesinde görev yapan klinik hemşirelere anket yapılarak toplanmıştır. Hastanede öğrencilerin uygulamada bulunduğu kliniklerde görev yapan 220 hemşire evreni oluşturmuş olup, araştırmaya katılmayı kabul eden 137 hemşire örneklemini oluşturmuştur. Veriler, intörn uygulama sonunda araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu ile elde edilmiştir. Anket soruları, hemşirelerin intörn uygulamaya ilişkin görüşleri ve bu uygulamanın öğrencilere ve kendilerine neler kattığını belirleyen otuz sorudan oluşmuştur. Toplanan veriler SPSS 17 bilgisayar programı ile değerlendirilmiş ve istatistiksel analizler yapılmıştır.

BULGULAR: Çalışmamıza katılan hemşirelerin % 38.7'si 26-30 yaş aralığında olup, %75.2'si lisans mezunu ve % 89.8'i klinik hemşiresi olarak görev yapmaktadır. İntörn uygulamasının öğrencilere katkılarının neler olduğunu sorulduğunda, hemşirelerin %59.9'u bu uygulamanın öğrencilerin klinik bilgi ve becerilerini arttırdığı, % 62.8'inin öğrencinin kendine güvenini arttırdığı ve %56.2'si onların iletişimi becerilerini arttırdığını belirtmişlerdir. İntörlük uygulamasının hemşirelerin bakım kalitesini arttırdığı (% 50.4), hastava avırdığı zamanı kısaltmadığı (% 82.5), iş yükünü arttırmadığı (% 74.5) ve hemşirelerinin iş doyumunu arttırdığı (%59.1) görülmüştür. Hemşireler %64.2'sinin intörlüğün devam etmesi gerektiğini, %43.1'i öğrencilerin de nöbet tutması gerektiği, % 70.1'i öğrencilere uygun fiziksel koşulların sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca hemşireler, öğrencilerin klinikte öğrenilen bilgilerin klinik hemşireleri izleyerek öğrenilemeyeceğini (%49.6) ve klinik hemşirelerin öğrencilere uygulamada rehber olması gerektiğini (%94.9) belirtmişlerdir. Lisans mezunu hemşirelerin intörn eğitiminin bilgi ve becerilerini arttırdığı, öğrencilerin kendine güvenini sağladığı ve iletişim becerilerini geliştirdiği ve bu durumun istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (p<0.05).

SONUÇ: İntörlük uygulamasının hemşireler tarafından mesleki gelişim açısından yararlı bir uygulama olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire görüşleri, intörn uygulaması, klinik

SUMMARY

OBJECTIVE: The study was carried out to determine the contributions and opinions of nurses and midwives working with intern students in the clinics about new internship program.

METHODS: The study data were collected with questionnaires made with clinic nurses in the Medical Faculty Hospital of Ondokuz Mayıs University. Study population consisted of 220 nurses working in the clinics where intern students make their practices and a total of 137 nurses who agreed to participate in the study were included in the study group. The study data were collected at the end of internship through a questionnaire form developed by the researcher. The questionnaire form contains thirty questions about the opinions of nurses about internship practice and its contributions to students and themselves. The collected data were evaluated in the SPSS 17 computer software and statistical analyses were performed.

RESULTS: Of the nurses participating in the study, 38.7% were aged 26-30 years, 75.2% had a bachelor's degree and 89.8% were clinic nurses. To the question what contributions internship make for students, 59.9% of nurses stated that it boosts clinic knowledge and skills of students, 62.8% stated that it increases the self-confidence of students and 56.2% said that it develops communication skills of students. It has been observed that internship increases the quality of nursing care (50.4%), does not restrict nurses' time allocated to patient (82.5%), does not increase work load (74.5%) and increase the job satisfaction of nurses (59.1%). Of the nurses, 64.2% stated that internship should be continued, 43.1% said that intern students should also work on shift basis, and 70.1% said that intern students should be provided with convenient physical conditions. Furthermore, nurses expressed that intern students could not acquire the knowledge only by watching the nurses in clinic environment (49.6%) and clinic nurses should provide guidance to students in applications (94.9%). Nurses with bachelor's degree were determined to believe that internship increases knowledge and skills and promotes the self-confidence and communication skills of students and this was found statistically significant (p<0.05).

CONCLUSION: It is determined that nurses find internship useful for professional development.

Key words: Opinions of nurses, internship, clinic

GİRİŞ

Hemşirelik eğitimi birbirlerini besleyen teorik ve uygulama bölümlerinden oluşmaktadır. Hemşirelik eğitimi, teori ve uygulamanın bütünleşmesini sağlamalıdır. Klinik eğitim, öğrencinin kazanmasını istediğimiz bilgi, tutum ve becerileri yaşayarak, yaparak öğrenmesine olanak sağlamaktadır. Ülkemizde eğitici sayısının yetersiz olduğu hemşirelik okullarında genellikle plansız olarak klinikte çalışan hemşirelerden yararlanılmaktadır¹. Hemşirelere belirli bir hazırlık aşamasından geçmeden öğrenci eğitiminde sorumluluk verilmektedir. Bunun sonucunda, hemşireler klinik uygulama hedeflerinin ve öğrenciden beklenen davranışların yeterince farkında olamamakta ve öğrenci, uygulama alanının beklentilerine uygun şekilde uygulama yapabilmektedir. Bu nedenle eğer klinik hemşirelerinin eğitime katkı vermesi isteniyorsa belirli bir hazırlık programından geçirilmesi ve hemşirelerle işbirliği yapılması önemlidir².

Klinik eğitimin etkinliği, fizik ortam, öğretim elemanları ve klinik ebe ve hemşireleri gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Bu nedenle uygulama yapılan kliniklerde görevli ebe ve hemşirelerin bilinçli, deneyimli ve mesleki yönden donanımlı, olumlu rol modeli olması uygulama hedeflerine ulaşılması açısından önemlidir. Hemşirelikte klinik eğitim uygulaması öğrenci gelişimine katkıda bulunurken aynı zamanda klinik ortamı ve çalışanlarını etkilemektedir. Owens ve arkadaşları³ klinik öğrencilerin klinikte bulunmalarının klinik hemşireler için bir öğrenme fırsatı yarattığını, klinik ortamın öğrenme için düzenlenmesinin, hemşirelerin iş doyumlarını ve hasta bakım kalitesini arttırdığını belirtmişlerdir. Erenel ve arkadaşlarının⁴ çalışmasında da, hemşirelerin intörnlük uygulamasına ilişkin görüşleri sorulmuş ve hemşireler intörnlük uygulamasının öğrencilerin bilgi ve becerisini arttırdığını, öğrencilerin mesleğe uyumunu sağladığını, kendilerine olan güvenlerini arttırdığını, iletişim becerileri ve sorumluluk duygusunun arttırdığını belirtmişlerdir. Bu nedenle klinik ortamın bu amaçlara hizmet edecek şekilde düzenlenmesi ve öğrencilerin desteklenmesi gerekir. Klinik öğretimde; öğretim elemanlarının yanı sıra klinik sorumlu hemşireleri, klinik hemşireleri, alanında uzmanlaşmış hemşireler ve tüm sağlık ekibi üyeleri sorumluluk almalı ve iyi rol modeli olmalıdır.

Bu sonuçlar doğrultusunda çalışma, intörnlük programı kapsamında, uygulamanın yapıldığı kliniklerde ebe ve hemşire öğrencilerle birlikte görev yapan hemşirelerin katkı ve görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma, 6-10 Haziran 2011 tarihleri arasında, OMÜ Tıp Fakültesi Hastanesinde görev yapan ve intörn öğrenciler ile çalışan hemşireler ile yapılmıştır. Araştırmanın evrenini hastanede öğrencilerin uygulamada bulunduğu kliniklerde görev yapan 220 hemşire oluşturmuş, örneklem hesabı yapılmamış evrenin tümüne ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden ve anket formunu eksiksiz dolduran toplam 137 hemşire örnekleme oluşturmuştur. Araştırmaya başlamadan önce ilgili kurumdan yazılı izin alınmıştır. Araştırmanın amacına ilişkin bilgileri içeren kısa bir açıklama yapıldıktan sonra çalışmaya katılmayı kabul eden hemşirelerden sözel ve yazılı izin alındıktan sonra anket formu uygulanmıştır. Veriler, intörn uygulama sonunda araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu ile elde edilmiştir. Anket soruları, hemşirelerin sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik 5 soru ile hemşirelerin intörn uygulamaya ilişkin görüşleri ve bu uygulamanın öğrencilere ve kendilerine neler kattığını belirleyen 25 sorudan oluşmuştur. Toplanan veriler SPSS 17 bilgisayar programı ile değerlendirilmiş ve istatistiksel analizler yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistiklerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik, aritmetik ortalama ve standart sapma dağılımından yararlanılmıştır. Değişkenlerin karşılaştırılmasında Ki-kare testi kullanılmış ve $p < 0.05$ istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmamıza katılan hemşirelerin % 38.7'si 26- 30 yaş aralığında, %75.2'si lisans mezunu, % 34.3'ü 6-10 yıl sürede çalışmış olup, %43.8'i dahiliye kliniklerinde ve % 89.8'i klinik hemşiresi olarak görev yapmaktadır.

Hemşirelere İntörn uygulamanın ebelik ve hemşirelik öğrencilerine katkılarının neler olduğunu sorduğunda, %59.9'u bu uygulamanın öğrencilerin klinik bilgi ve becerilerini arttırdığını, % 62.8'inin öğrencinin kendine güvenini arttırdığını, %56.2'si onların iletişimi becerilerini arttırdığını, %56.2'si motivasyonlarını arttırdığını, %57.7'si sorumluluk duygusunu geliştirdiğini, %59.1'i bakım deneyimini arttırdığını ve % 62'si öğrencilerin ekip çalışmasına uyumunu sağladığını belirtmişlerdir (Tablo 1).

Tablo 1: Hemşirelerin İntörn Uygulamasının Öğrencilere Katkıları Hakkında ki Düşünceleri

		n	%
Öğrencilerin bilgi ve becerileri arttı	Katılıyorum	55	40.1
	Çok katılıyorum	82	59.9
Öğrencilerin kendine güvenleri arttı	Katılıyorum	51	37.2
	Çok atkılıyorum	86	62.8
Öğrencilerin mesleğe uyumları arttı	Az katılıyorum	3	2.2
	Katılıyorum	55	40.1
	Çok katılıyorum	79	57.7
Öğrencilerin iletişim becerileri arttı	Az atkılıyorum	6	4.4
	Katılıyorum	54	39.4
	Çok katılıyorum	77	56.2
Öğrencilerin motivasyonları arttı	Az katılıyorum	5	3.6
	Katılıyorum	55	40.1
	Çok katılıyorum	77	56.2
Öğrencilerin sorumluluk duyguları arttı	Katılıyorum	58	42.3
	Çok atkılıyorum	79	57.7
Öğrencilerin bakım deneyimleri arttı	Katılıyorum	56	40.9
	Çok atkılıyorum	81	59.1
Öğrencilerin ekip çalışmasına uyumları arttı	Katılıyorum	52	38.0
	Çok katılıyorum	85	62.0
Toplam		137	100

Hemşireler, intörn uygulamasının hastalarına verdiği bakım kalitesini arttırdığını (% 50.4) ve hastaya ayırdığı zamanı kısaltmadığını (% 82.5) ifade etmişlerdir. Hemşireler bu uygulamanın kendi iş yüklerini arttırmadığını (% 74.5) hatta iş doyumlarını arttırdığını (% 59.1) belirtmişlerdir(Tablo2).

Tablo 2: İntörn Uygulamasının Hemşirelere Katkıları Hakkında ki Düşünceleri

		n	%
Bakım kalitemi arttırdı	Hiç katılmıyorum	3	2.2
	Az katılıyorum	12	8.8
	Katılıyorum	69	50.4
	Çok katılıyorum	53	38.7
Hastaya ayırdığım zamanı kıstıladı	Hiç katılmıyorum	113	82.5
	Az katılıyorum	24	17.5
İş yükümü arttırdı	Hiç katılmıyorum	102	74.5
	Az katılıyorum	26	19.0
	Katılıyorum	9	6.6
	Çok katılıyorum	32	23.4
İş doyumumu arttırdı	Hiç katılmıyorum	3	2.2
	Az katılıyorum	21	15.3
	Katılıyorum	81	59.1
	Çok katılıyorum	32	23.4
Toplam		137	100

Hemşirelerin %46.7'si intörnlük uygulamasının daha uzun süreli olması gerektiğini, %64.2'sinin intörnlüğün devam etmesi gerektiğini, %43.1'i öğrencilerin de nöbet tutması gerektiğini ve % 70.1'i öğrencilere uygun fiziksel koşulların sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 3: Hemşirelerin İntörn Uygulamasına Yönelik Önerileri

		n	%
Uygulama süresi daha uzun olmalı	Hiç katılmıyorum	4	2.9
	Az katılıyorum	13	9.5
	Katılıyorum	56	40.9
	Çok katılıyorum	64	46.7
İntörn uygulama devam etmeli	Az katılıyorum	3	2.2
	Katılıyorum	46	33.6
	Çok katılıyorum	88	64.2
Öğrenciler de nöbet tutmalı	Hiç katılmıyorum	10	7.3
	Az katılıyorum	19	13.9
	Katılıyorum	49	35.8
	Çok katılıyorum	59	43.1
Klinikte öğrenci sayısı daha az olmalı	Hiç katılmıyorum	23	16.8
	Az katılıyorum	20	14.6
	Katılıyorum	50	36.5
	Çok katılıyorum	44	32.1
Uygun fizik ortam sağlanmalı	Az katılıyorum	1	0.7
	Katılıyorum	40	29.2
	Çok katılıyorum	96	70.1
Toplam		137	100

Ayrıca hemşireler, öğrencilerin klinikte öğrenilen bilgilerin klinik hemşireleri izleyerek öğrenilemeyeceğini (%49.6), klinik hemşirelerin öğrencilere uygulamada rehber olması gerektiği (%94.9), ilgili dersin klinik öğrenmede daha az etkili olduğu (%59.9) ve daha çok öğrencinin kendi çabası ile öğrenilebileceğini (%48.9) belirtmişlerdir(Tablo 4).

Tablo 4: Hemşirelere Göre Öğrencilerin Klinik Deneyimleri Kazanma İle İlgili Önerileri

		n	%
Hemşireleri izleyerek öğrenebilirler	Hiç katılmıyorum	32	23.4
	Az katılıyorum	68	49.6
	Katılıyorum	25	18.2
Uygulamalarda klinik hemşireleri rehber olmalı	Az katılıyorum	7	5.1
	Katılıyorum	69	50.4
	Çok katılıyorum	61	44.5
İlgili dersin hocası klinik öğrenmede daha az etkili olmalı	Hiç katılmıyorum	82	59.9
	Az katılıyorum	28	20.4
	Katılıyorum	17	12.4
	Çok katılıyorum	10	7.3
Öğrenciler daha çok kendileri çabalayarak öğrenmeli	Hiç katılmıyorum	7	5.1
	Az katılıyorum	20	14.6
	Katılıyorum	67	48.9
	Çok katılıyorum	43	31.4
Toplam		137	100

Hemşirelerin eğitim seviyeleri ile intörn uygulamasının öğrencilere sağladığı katkılar arasında ilişkiye bakıldığında, hemşire öğrencilerinin bilgi ve becerilerini arttırdığını düşünme ($p<0.032$, $X^2 =6.879$), kendilerine olan güvenlerini arttırdığını düşünme ($p<0.000$, $X^2 =20.323$) ve öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirdiğini düşünme durumları ($p<0.046$, $X^2 =9.675$) ile eğitim seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Tablo5). Çalışmada hemşirelerin yaş, çalışma süresi, görev yeri ve şekli değişkenleri ile intörn uygulamanın öğrencilere ve hemşireler katkıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.005$). Ayrıca hemşirelerin sosyodemografik özellikleri ile öğrencilerin klinik deneyim kazanmaya yönelik önerileri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.005$).

Tablo 5: Hemşirelerin Eğitim Durumları İle İntörn Uygulamasının Öğrencilere Katkıları Hakkındaki Düşünceler Arasındaki İlişki

		Lise	Önlisans	Lisans	X^2, p
Öğrencilerin bilgi ve becerileri arttı	Katılıyorum	6	14	35	6.879
	Çok katılıyorum	3	11	68	0.032
Öğrencilerin kendine güvenleri arttı	Katılıyorum	5	14	32	20.323
	Çok katılıyorum	4	11	71	0.000
Öğrencilerin mesleğe uyumları arttı	Az katılıyorum	-	2	1	7.377
	Katılıyorum	5	12	38	0.117
	Çok katılıyorum	4	11	64	
Öğrencilerin iletişim becerileri arttı	Az katılıyorum	1	3	2	9.675
	Katılıyorum	5	12	37	0.046
	Çok katılıyorum	3	10	64	
Öğrencilerin motivasyonları arttı	Az katılıyorum	1	2	2	6.632
	Katılıyorum	5	12	38	0.157
	Çok katılıyorum	3	11	63	
Öğrencilerin sorumluluk duyguları arttı	Katılıyorum	5	14	39	3.985
	Çok katılıyorum	4	11	64	0.408
Öğrencilerin bakım deneyimleri arttı	Katılıyorum	5	14	37	4.843
	Çok katılıyorum	4	11	66	0.304
Ekip çalışmasına uyumla arttı	Katılıyorum	5	12	35	4.148
	Çok katılıyorum	4	13	68	0.386

TARTIŞMA

Araştırmamızda hemşirelere intörnlik uygulamasının öğrencilere neler kattığı ile ilgili görüşleri sorulmuş, hemşirelerin birçoğu bu uygulamanın öğrencilerin bilgi ve becerilerini, kendilerine olan güvenlerini, mesleğe uyumlarını, iletişim becerilerini, motivasyonlarını, sorumluluk duygularını, bakım deneyimlerini ve ekip çalışmasına uyumlarını arttırdığını belirtmişlerdir. Çalışmamızda lisans mezunu hemşireler diğer eğitim seviyelerindeki hemşirelere göre, intörn eğitiminin

öğrencilere olumlu katkılar sağladığını belirtmişlerdir ($p<0.05$). Erenel ve ark.⁴ çalışmalarında da hemşireler, intörn uygulamasının öğrencilerin bilgi ve becerilerini arttırdıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmada hemşirelerin yaşı, çalışma süresi, çalıştığı alan ve görev şekli ile intörn eğitimin öğrencilere sağladığı katkılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$).

Çalışmamızda intörn uygulamasının hemşirelere sağladığı katkıların ne olduğuna bakılmış ve intörn uygulamasının hemşirelerin hasta bakım kalitesini ve iş doyumlarını arttırdığı görülmüştür. Hemşireler öğrencilere beraber çalışmanın onların hastalarına ayırdığı zamanı kısıtlamadığını ve iş yüklerini arttırmadığını belirtmişlerdir. Araştırmamızda hemşirelerin yaş, eğitim durumu, çalışma süresi, çalıştığı alan ve görev şekli değişkenleri ile intörn uygulamanın hemşirelerin bakım kalitesini artırma, hastaya ayırdığı zamanı kısıtlama, iş yükünü ve iş doyumunu artırma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.005$). Yapılan çalışmalara bakıldığında ise, hemşirelerin çalıştıkları alanların intörn uygulamasının kendilerine sağladığı katkıları değiştirdiği görülmüştür. Akyüz ve ark.⁵ çalışmalarında klinikte sorumlu hemşire ve yoğun bakım hemşiresi olarak çalışanların kendilerini öğrencilerin klinik öğretimlerinde daha çok sorumlu hissettikleri bulunmuştur. Doğan ve ark.⁶ çalışmalarında ise klinik hemşirelerinin öğrencilerin eğitimine katkıda bulunmalarının kendilerine mesleki doyum sağladığını belirtmişlerdir. Klinikte çalışan hemşireler, öğrenci eğitiminde önemli bir konumda olmalarına karşın, bazı hemşireler bunu mesleki sorumluluğu olarak görmez ve öğrencilerin varlığının kendi işlerini engellediği ve iş yüklerini arttırdığını düşünürler. Hatta klinikte çalışan bazı hemşirelerin öğrenci hemşirelere karşı olumsuz düşüncelere sahip olduğu görülmüştür. Böyle bir durumda öğrenci ve hemşire arasında sağlıklı bir iletişim kurulamayacağından, öğrencilerin klinik beceri gelişimleri de olumsuz etkilenecektir. Sohbet ve ark.⁷ çalışmasında (2011) hemşireler % 36.7'si öğrenci hemşirelerin iş yüklerini azalttığını belirtmişlerdir.⁸ Akyüz ve ark.⁵ çalışmasına bakıldığında, hemşirelerin yaşları ve çalışma süreleri arttıkça da klinikte öğrenci varlığının onların iş yüklerini arttırdığını belirtmişlerdir. Yine aynı çalışmada hemşirelerin öğrenim düzeyi arttıkça, klinikte öğrencilerle çalışmanın iş doyumlarını arttırdığı bulunmuştur. Doğan ve ark.⁶ hemşirelerin öğrenci hemşirelerle çalışmanın en olumsuz yönü olarak öğrencilerin hatalı uygulama yapabilecekleri endişesi taşımaları olduğunu ifade etmişlerdir. Erenel ve ark.⁴ ise klinikte intörn öğrenci bulunmasının hemşirelerin daha fazla bilimsel bilgi kullanmalarını ve kendilerini daha dinamik hissetmelerine neden olduğunu saptanmıştır.

Araştırmada hemşirelerin intörn uygulamasına yönelik önerilerine baktığımızda ise hemşireler intörn uygulamasının devam etmesi ve daha uzun süreli olması gerektiği belirtmişlerdir. Ayrıca hemşireler kendi çalışma koşulları gibi intörn öğrencilerin de nöbet tutması gerektiği önerisine de katılmışlardır. Çalışmada hemşirelerin sosyodemografik özellikleri ile intörn uygulamaya yönelik önerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.005$). Cansız ve ark.⁹ hemşirelerin öğrenci hemşirelerden beklentilerini inceledikleri araştırmada, hemşirelerin %79.4'ü öğrencilerin hemşireye yardımcı olmalarını ve %34.9'ü öğrencilerin servisin rutin işlerini yapmalarını istediklerini belirtmişlerdir. Erenel ve arkadaşları⁴ da hemşirelerin intörn uygulamasının devam etmesini ve öğrencilerin hafta sonu gece nöbet tutmaları şeklinde önerilerde buldukları görülmüştür. Bu yönü ile çalışmamız benzerlik göstermektedir. Hemşireler çalışmamızda öğrencilerin kliniklerde daha az sayıda olmaları önerisine katılmışlar ve öğrenciler için uygun fizik ortamın sağlanmasının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Klinik öğrenme ortamının fizik koşulları, öğrencinin öğrenmesini kolaylaştıracak şekilde olmalıdır. Uygulama alanlarında öğrenciler için kütüphane, toplantı odaları, eşyalarını bırakabilecekleri odalar ve yemek olanakları sağlanmalıdır. Fakat her klinikte bu ortamlar sağlanamamaktadır.⁷

Hemşirelere göre öğrencilerin klinik deneyim kazanmaya yönelik önerilerine bakıldığında, öğrencilerin hemşireleri izleyerek uygulama becerisi kazanmada yeterli olmadığını hemşirelerin uygulamalar sırasında öğrenciye rehber olması gerektiği ve ilgili dersin hocasının da klinik beceriyi kazanmada etkili olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmada hemşirelerin sosyodemografik özellikleri ile öğrencilerin klinik deneyim kazanmaya yönelik önerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.005$). İntörn uygulamaya yönelik çalışan hemşirelerin desteği ve önerileri önemli bir yer tutmaktadır. Hemşirelerin öğrencilerin eğitiminde uygulamaya yönelik bilmedikleri konularda aydınlatmaları ve beceri uygulamaları sırasında yanlarında olmaları önem taşımaktadır. Çalışmamızda ise hemşireler uygulamalar sırasında klinik hemşirelerin öğrencilere rehber olmaları gerektiğini belirtmelerine rağmen, klinik uygulamada öğrencilerin daha çok kendi çabaları ile öğrenmeleri gerektiği önerisini getirmişlerdir. Yapılan çalışmalarda, klinik ortamda öğrenciye hedeflenen becerilerin kazandırılabilmesi için, iyi rol modellerinin önemi vurgulanmış ve kalifiye bir personelin olmadığı ortamlarda problemlerin ortaya çıkabileceği belirtilmiştir. Akyüz ve ark.⁵ çalışmasında ise hemşirelerin kendilerini öğrenci eğitiminde sorumlu hissettikleri görülmüştür. Bayık ve Altıntop¹⁰ çalışmasında ise,

hemşirelerin çoğunluğunun öğrencilerin klinik eğitimine katkıda bulduklarını fakat eğitime katkıda bulunma ve yardım etme konusunda hemşirelerin orta derecede istekli olduklarını belirtmişlerdir. Sohbet ve arkadaşları⁸ ise hemşirelerin %73.3'ü uygulamalar sırasında öğrencinin yanında olduklarını belirtmişlerdir. Hemşirelikte klinik eğitimde öğretim elemanlarının yanı sıra klinik sorumluları ve klinik hemşireleri öğrencinin klinik beceri kazanmasına yardımcı olması ve öğrencilere rehberlik etmesi, yurt dışında ve ülkemizde uygulanan bir yöntemdir. Yurt dışında hemşirelik okullarında öğretim elemanı sayısının yetersiz olduğu durumlarda (1 eğitimci/20 öğrenci) hastanelerde çalışan sorumlu hemşirelerden ücret karşılığı klinik eğitimcisi olarak yararlanılmaktadır.¹¹ Yurt dışında uygulamalar için dersin sorumlu hocası veya klinik uygulayıcıları ile hastaneye çıkan öğrenciler, önce hastanenin hemşirelik ve destek- idari hizmetler sorumluları tarafından hastanenin felsefesi, politikası, verilen hizmetler hakkında bilgilendirildikten sonra çıkacakları servislerde servis sorumluları ve personeli tarafından oryantasyon eğitimine katılmaktadırlar. Bu hizmet içi eğitim programı ile (oryantasyon programı; tüm bilgiler yazılı olarak veriliyor ve eğitim sonrası sınav uygulanıyor) öğrenciler ve klinik çalışan hemşireler ekibi oluşmakta ve hedeflenen uygulama becerileri öğrencilere kazandırılmaktadır.¹¹ Erenel ve arkadaşları⁴ çalışmalarında hemşirelerin önerileri arasında ise uygulama süresinin daha uzun olması ve intörlük uygulamasının devam etmesi ve öğrencilerin nöbet tutmaları bulunmaktadır. Doğan ve ark.⁶ çalışmalarında hemşirelerin klinik uygulamaya yönelik önerileri ise hemşirelerin tedavi, bakım ve diğer uygulamaları öğrenci ile birlikte yapmaları, öğrenci hemşirenin değerlendirmesine katılmaları ve öğrenci hemşireler ile olumlu iletişim kurulmaları şeklinde belirtmişlerdir. Bu çalışmada ayrıca kliniklerde çalışan hemşireler, öğrenci hemşirelere uygulama alanında katkı sağlamak istediklerini ve bu katkıyı öğretim elemanları ile birlikte vermek istediklerini belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızda hemşireler intörn uygulamanın öğrencilere ve kendilerine olumlu katkılar sağladıklarını belirtmişlerdir. Hemşirelerin eğitim seviyelerinin intörn uygulamanın öğrenciye sağladığı katkıları etkilediği saptanmıştır. Ayrıca hemşireler, intörn uygulamasının devam etmesini, öğrencilerin nöbet tutması gerektiğini ve daha çok öğrencilerin kendi çabaları ile öğrenebileceğini belirtmişlerdir.

İntörn uygulama öncesi okul hastane işbirliği sağlanmalıdır. Kliniklerde öğrenci ile çalışan hemşirelere

uygulama öncesi ulaşılmaması hedeflenen bilgi ve beceriler konusunda ilgili dersin hocası tarafından planlı ve kapsamlı eğitimler verilmelidir. Hemşirelerin öğrencinin eğitiminde sorumluluk alması için öğretim elemanlarının hemşirelerin hizmet içi eğitimlerinde teori ve beceri eğitime katkı sağlaması ve hemşirelere danışmanlık sağlaması önemlidir. Hemşirelerin öğrenci eğitimine yönelik yaşadığı sorunlar giderilmeli ve öğrencilerin uygulama alanlarının fiziki koşulları düzeltilmeye çalışılmalıdır.

KAYNAKLAR:

1. Gümral N, Çoşar F. Ebelik ve hemşirelik son sınıf öğrencilerinin okul-hastane işbirliği ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2006;13(3):21-24.
2. Karaöz S. Hemşirelik eğitiminde klinik değerlendirmeye genel bakış: güçlükler ve öneriler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*. 2013;6 (3),149-158.
3. Owens, D.L., M.A. Turjanica, M.W. Scanion, A.E. Sandhusen, M. Williamson, C. Hebert and L. Facticeau. "New Graduate RN Internship Program: A Collaborative Approach for System Wide Integration." *Journal for Nurses in Staff Development* 2001; 17(3): 144-150.
4. Erenel Şentürk A, Dal Ü, Kutlutürkan S, Vural G. Hemşirelik dördüncü sınıf öğrencilerinin ve hemşirelerin intörnlik uygulamasına ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*.2008; 16–25.
5. Akyüz A, Tosun N, Yıldız D, Kılıç A. Klinik öğretimde hemşirelerin, kendi sorumluluklarına ve hemşirelik öğrencilerinin çalışma sistemine ilişkin görüşleri. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*.2007; 6 (6): 459- 461
6. Doğan Konak Ş. Dericioğulları A. Kılınc G. Burdur Devlet Hastanesinde çalışan hemşirelerin, öğrenci hemşirelerinin klinik uygulamalarına ve öğretim elemanlarıyla işbirliği yapmaya ilişkin görüşleri *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2008;15(1):1-5.
7. Karaöz S. Hemşirelikte klinik öğretime genel bakış ve etkin klinik öğretim için öneriler. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*. 2003;1:15-21.
8. Sohbet R, Düzdaran S, Ekin Ö, Demir F. Hemşirelerin öğrenci hemşirelere bakışı. 10. Ulusal Uluslararası Hemşirelik Öğrencileri Kongre Bildiri Kitabı. Gaziantep. 2011;475- 476.
9. Cansız Ş, Erol P,Kula G, Akkaya E, Özkan S. Klinik uygulamalar sırasında hemşirelerin öğrencilerden, öğrencilerin hemşirelerden beklenti ve şikayetleri 10. Ulusal Uluslararası Hemşirelik Öğrencileri Kongre Bildiri Kitabı. Gaziantep. 2011;409.
10. Bayık A, Altıntop N. Hemşirelerin öğrencilerin klinik eğitimlerine yardım etme ve katılma istekleri ve bunu etkileyen etmenlerin incelenmesi. VII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Özet Kitabı, 1999; Erzurum s.74.
11. Özdağ N. İsrail ve Amerika Birleşik Devletleri'nde hemşirelik eğitimi ve uygulamalarına ilişkin izlenimler. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2002;6(1): 22-29.